

گزارش نهایی تعهدات در قبال تغییر اقلیم INSF

۱۳۹۷

پیشگفتار^۱

«کنوانسیون چارچوب سازمان ملل برای تغییر اقلیم»^۲ از بدو تأسیس تاکنون، ۱۹۹۲-۲۰۱۶ میلادی، ۲۲ نشست اعضا [Conference of Parties (COP)] داشته است. مهم‌ترین آن COP21 پاریس است. در این نشست اعضا به اجماع توافق کردند دمای زمین را تا سال ۲۰۵۰ حداکثر به ۲ درجه بالاتر از دمای دوران پیش‌صنعتی (۱۹۷۰ میلادی) محدود کنند و حداکثر توان خود را به کار برند که این دما از ۱.۵ درجه بالاتر نرود.

برای هر کدام از کشورهای پیوست I (کشورهای صنعتی پیشرفته)، پیوست II (کشورهای با اقتصاد در حال گذار و کشورهای به جا مانده از فروپاشی کشورهای سوسیالیستی شوروی)، و کشورهای بیرون از پیوست I (کشورهای در حال توسعه) وظیفه و نقشی تعیین شد، تا کنوانسیون را در رسیدن به اهداف تعیین شده یاری دهند و زمین را از سرنوشتی که ممکن است ناهنجاری‌هایی داشته باشد نجات بخشند.

رئیس جمهور کشورمان، دکتر حسن روحانی، نیز در نشست پاریس شرکت و اعلام کرد:

۱. ایران داوطلبانه خواهد کوشید نشر گازهای گلخانه‌ای خود را از سال ۲۰۲۰ تا سال ۲۰۳۰ به میزان ۴٪ نسبت به سناریوی پایه کاهش دهد.

۲. ایران، مشروط به اینکه تحریم‌های بین‌المللی برداشته شود و منابع مالی لازم به دست آید، خواهد کوشید نشر گازهای گلخانه‌ای خود را، نسبت به سناریوی پایه^۳ تا ۸٪ دیگر پائین بیاورد.

در بهمن ۱۳۹۴، آقای دکتر نصرت‌ا ... ضرغام، رئیس صندوق حمایت از پژوهشگران کشور، از این‌جانب خواست پژوهشی در کم و کیف تعهدات کشورمان در قبال نهادهای جهانی ترتیب دهم و معلوم شود، در مقابله و سازگاری با تغییر اقلیم و گرمایش زمین و تحقق مسئولیت‌هایی که در قبال نهادهای جهانی پذیرفته‌ایم، جهت‌گیری کشور چگونه باید باشد. علاوه بر آن بخش‌های مختلف کشور اعم از عمومی و خصوصی چه کار باید بکنند، چگونه باید بکنند. با کدام تکنولوژی، مهارت‌های انسانی، و منابع مالی این وظایف را به انجام رسانند. و مهم‌تر از همه با کدام چشم‌انداز و بینش آینده‌نگرانه برای رسیدن به هدف گام بردارند.

^۱ این طرح به سفارش صندوق حمایت از پژوهشگران، در چارچوب قرارداد شماره ۹۵/ص/۴۶۱۸۰ مورخ ۹۵/۵/۶ انجام گرفته است.

^۲ UNFCCC: United nations Frame work Convention on Climate Change

^۳ BAU: Business As Usual

از نیمه فروردین ۱۳۹۵ هر هفته روزهای شنبه جمعی از صاحب نظران فرهنگستانی، دانشگاهی، و دستگاه‌های اجرایی و بدنه کارشناسی کشور از بخش‌های محیط زیست، انرژی، آب، کشاورزی، منابع طبیعی، بهداشت و سلامت، صنعت، خدمات، تجارت، و غیره گرد هم می‌آیند و روی موضوعات زیر هم‌اندیشی می‌کنند:

- سناریوهای توسعه کشور با توجه به چشم‌انداز آینده و سیاست‌های ملی و منطقه‌ای کشور
- نشر گازهای گلخانه‌ای کشور و سیاست‌های دولتی و ملی برای کاهش آن
- ارزیابی آسیب‌پذیری‌های ناشی از تغییر اقلیم و راهکارهای سازگاری با آن
- تحلیل‌های آماری و دیده‌بانی برای سازگاری با تغییر اقلیم و کاستن از آثار زیان بار آن
- راهبردهای ملی برای لحاظ کردن پیامدهای خوش و ناخوش تغییر اقلیم در توسعه پایدار کشور

برای هر کدام از بندهای بالا و زیربندهای فراوان آن‌ها کارگروهی متشکل از ۶-۵ صاحب نظر گرد هم می‌آیند، موضوع را در ۳ الی ۵ جلسه بررسی می‌کنند، و سرانجام نظر مشورتی نهایی را در قالب دو گزارش، ۱- گزارش برای مدیران و تصمیم‌گیران، با ذکر جزئیات، ۲- گزارش برای آگاهی مردم، با ادبیاتی ساده‌تر و در نوشته‌هایی کوتاه‌تر تدوین می‌کنند. به جز این پیش‌گفتار که امضای این‌جانب در زیر آن است، هر کدام از گزارش‌ها با ذکر نام پژوهندگان و تدوین‌کنندگان و مشورت‌دهندگان گزارش همراه است. امید دارم سری گزارش‌هایی که تحت عنوان:

تعهدات بین‌المللی ج.ا.ایران در قبال تغییر اقلیم و گرمایش زمین

بر اساس تعهدات بین‌المللی COP21

منتشر می‌شوند، چه با عنوان «برای مدیران» و چه در زیر نام «خلاصه برای مردم» گامی در جهت ادای دین تهیه‌کنندگان آن به کشور و جامعه باشد.

تقدیر و تشکر:

- ستاد کاری طرح از افراد زیر تشکیل می‌شده است:
- دکتر یوسف ثبوتی - مجری طرح
- مهندس محمدمهدی غفاری - کارشناس و ویراستار گزارش‌ها
- خانم هانیه ستوده منشی اول و مدیر روابط اجتماعی طرح
- خانم فرحناز آیت‌اللهی منشی دوم طرح
- دکتر مریم پاکپور کارشناس و مسئول بخشی از روابط اجتماعی طرح

صاحب نظرانی که در جلسات متعدد روزهای شنبه شرکت می‌کرده‌اند به شرح زیر بوده‌اند:

دکتر یوسف ثبوتی، دکتر یدالله سبوحی، دکتر بهرام طاهری، دکتر مسعود نیلی، دکتر هوشنگ مهربار، دکتر سعدالله نصیری
قیداری، دکتر محمد سلطانیه، دکتر جعفر توفیقی، دکتر مجید حبیبی نوخندان، دکتر عباس رنجبر، دکتر سید محمد
بلورچیان، دکتر هدایت فهمی، دکتر محسن ناصری، دکتر علیرضا مصداقی نیا، دکتر علی اردلان، دکتر منا خالقی راد، دکتر
قوام‌الدین زاهدی امیری، دکتر پدرام عطارد، دکتر حمیدرضا خالصی فرد، دکتر مجید عباس پور، دکتر ساویز صحت کاشانی،
دکتر مریم پاکپور، مهندس محمد مهدی غفاری، مهندس محمد صادق احدی، مهندس ذوالفقارپور، مهندس مینا کلاگر،
دکتر علیرضا مساح، دکتر آقاجانی، مهندس محسن چگینی زاده، آقای حسام قدکساز، آقای حسین خواجه پور، آقای علی
حسین نژاد، خانم لیلا بابایی، خانم نیلوفر صالحی، دکتر معصومه برارزاده، آقای امیر وهاب پور، خانم عارفه موسوی، دکتر
ترکمانیان، آقای حامد زندی، دکتر ایمان بابائیان، دکتر امیرحسین نیک‌فال، دکتر ماهان صابری، دکتر پورزادی، آقای علیرضا
کمال، خانم دشت بزرگی، خانم آیدا شاهرخ
از همه این بزرگواران تشکر می‌کنم.

طرح حاضر به سفارش صندوق حمایت از پژوهشگران انجام گرفته و هزینه‌های آن از طرف صندوق تأمین شده است.
محل انجام طرح فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران بوده و از امکانات اداری و خدماتی فرهنگستان استفاده شده
است. از هر دو نهاد صمیمانه سپاسگزارم.

یوسف ثبوتی

فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران و
دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه - زنجان